

Издаје Уторником.

Цијена:
За ПРВУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
за годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Претплата шаље се у
плаћеним новчанима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом уплат-
ним на пошту у Котор.
Доплату шаљу се уредни-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме миље.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

БЕРЛИН, 1 децембра. Бисмар-
ков лист, „Norddeutsche Allgemeine Zeit-
tung“, изјављује, да повишење ње-
мачке војске није ни у којој вези са
бугарским незгодама. Влади њемач-
кој није задатак да усређи Бугаре, но
да брани Њемачку од сваке опасности.
На пошледак увјерава, да повјерење
у поузданост пријатељства између
Аустрије и Њемачке траје вазда без
промјене. — Царевинска скупштина
узела је у претрес приједлог за пове-
ћање војске. Војни министар изјављу-
је, да влада не може дати даља обја-
шњења о иностраним дјелима, ако не-
ће да изложи опасности мирољубиву
политику Њемачке.

ПАРИЗ, 1 децембра, — Флу-
ран, потпресједник државног савјета,
примио се и постављен је за министра
иностранних дјела.

БЕЧ, 3 децембра. Њемачки по-
кликсар, кнез Раје, увјерио је бугар-
ску депутацију, да ће у Берлину бити
примљена срдечно, и ако не службено.
Бугари крећу у Берлин сјутра (у чет-
вртак).

ПЕТРОГРАД, 3 децембра. Руска
влада изјављује да не одобрава чла-
на рускијех новина којима се хтје-
ло показати да је Њемачка непријате-
љница Русији. Влада препоручује но-
винама рускијем више пажње и обзи-
ра у разлагању политике.

БЕЧ, 4 децембра. Депутација бу-
гарска кренула је у Берлин. „Поли-
тише Кореспонденц“ изјављује, да су
бугарски изасланици први понудили
принца Кобурга бугарским пријесто-
лом; Бугари су у том погледу учинили
кораке у принца Кобурга, чему је
бечка влада била сасвим невјешта.
Уједно изјављује исти лист бечке владе,
да принц Кобург, и ако није попријеко
одбио понуде бугарске, ипак је исту
примио с великим устегањем.

БЕРЛИН, 4 дец. Одбор царевин-
ске скупштине примио је да њемачка

војска у мирно доба буде 450 хиљада
момака, на мјесто 468 хиљада те их је
искала царска влада, па и то не одо-
брава за седам година као што је
захтијевала влада, но само за три
године.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Двије по крупне новине стигле
нам уочи Никоља дна, једна и Беча,
друга из Берлина.

Бечки глас јавља, да се бугарска
депутација упустила у послове, о ко-
јима се до сад мислило да јој нијесу
повјерени. Ни једне јевропске новине,
па ни најпријатељскије оном сабрању
бугарском те је те људе изаслало по
јевропским пријестолницама, нијесу
се дотле записале да би и таке смјерове
тијех изасланика нагађале. Познато је
да царска влада руска не признаје
законитости томе сабрању; те, и ако
је кнез Лабанов бугарске изасланике
примио, то се не може никакo сматрати
као да се Русија смишљивила те да
би била, под њекијем условима, скло-
нија да призна законитост сабрању,
но по свој прилици да их и том при-
ликом увјери, да ће се Русија тврдо
држати свога правца и па даље. Да
су што друго и повољније чули у цар-
ског покликсара, јамачно би се нашле
новине у Бечу, које би то раструбиле
по свијету; но мучање тијех новина о
разговору Бугара с кнезом Лабановим
у том је погледу и сувише јасно, и
то је, као што рече опомад „Новоје
Време“, „краснорјечије молчања“.

То непризнавање руско према бу-
гарском сабрању тако је несумњиво,
да се ни једна влада великијех држава
не може не обзирати на то, ако неће
да се задјева с Русијом. Тако су
Бугари у бечког министра иностранних
дјела примљени само „песлужбено“;
тако им је и царско-њемачки покликсар
у Бечу, кнез Раје, изјавио, да ће у
Берлину бити примљени срдечно, но
никако службено.

Према томе долази заиста чудно-

вато, да се један принц Кобург, један
рођак Тесареве породице, могао упу-
стити, и ако с великим устегањем или
снебивањем (avec grande reserve), у
тако крупне преговоре с изасланицима
онога сабрања, коме руска влада по
пријеко одриче сваку законитост, а
бечка, па тако и берлинска влада, и
ако нијесу јасно пристале уз то мишље-
ње, нијесу бар још ни признале за-
конитости и цуве ваљавости том тијелу,
бар службено нијесу, иначе се не би
при пријему изасланика тога тијела
навијек изријеком доладало, да то „не
бива службено“. — По гласу бечкога
брзојава као да се принц Кобург доста
дубоко упустио с Бугарима и као да
им је, можда под њекијем условима,
обрекао да ће се примити бугарског
пријестола, ако га сабрање изабере,
јер брзојав нам вели: „и ако није по
пријеко одбио (quoique ne déclina pas
directement), а то, у таквијем прили-
кама, значи, да је пристао на
пoнуду.“

Но исти глас увјерава нас, да је
свему томе „бечка влада невјеш-
та.“ Докле се та „невјештина“ про-
стире, није наше разумјети ни распи-
тивати. Но та је изјава свакојако ја-
сни знак, да се ни бечка влада не узда
цуну уснијеху тијех преговора бугар-
скијех изасланика с принцом Кобур-
гом.

Крупнија је и, што је још важније,
умирљивија новина из Берлина, која
нам јавља да њемачка скупштина као
да неће одобрити искања њемачке вла-
де, да се војска њемачка онолико по-
множи, колико би то хтјела влада. То
је свакојако једно јемство више за
одржање мира. Јер кад се једној
од највишијех војничкијех сила не да
да крене сву своју снагу, онда ће то
бити само од повољног утицаја на, и
онако, помирљиво држање њемачке
владе, које може само користити мир-
ној расправи источног заплета. Ипак
ријешење одбора још не јамчи довољ-
но, да ће и цјелокупна скупштина при-
стати на то; а прилика је да ће вла-
да уложити све, да скупштину склони

на своје искање, те ће се можда и
сам „гвоздени канцелар“, и сам Би-
смарк појавити у скупштини, да поду-
пре разлоге старог убојника, маршала
Молтка.

У осталом сви знаци свједоче, да
су све велике државе у њеком вели-
ком напону, који свијем налаже вели-
ку пажњу на све стране. Протле не-
дјеље изјавила је била руска влада,
како признаје пријатељско држање
Француске према Русији у бугарском
питању, но да Русија још не сматра
Француску као своју савезницу, само
као моћну заставу за будућност и као
јемство, које ће „остале“ нагонити, да
буду обазривији, пажљивији у свом по-
нашању према Русији.

Сад пак, на недјељу дана касније,
јавља нам жица, како руска влада
изјављује да се жали на руске новине
што ове биједи Њемачку као да је
непријатељница Русије, те опомиње по-
винаре руске да буду смотренији.

Привидна противност између те
двје појаве даје се протумачити, како
се нами чини, тим, што руска влада,
као и свака разборита влада велике
државе, неће прије времена и без не-
воље да се везује ни с које стране, а
још мање хоће да се без муке задје-
јева, најмање пак може допустити по-
винарима, да је ови пагоне на задје-
вице, кад и с ким њој није потреба
да се задјева.

Кад се дотакосмо односа руско-
францускијех вриједно је овдје спо-
менути једну појаву, која се на први
поглед чини од слабе политичке важ-
ности, по себи сасвим безазлена, али
нам даје сагледати велику тежњу у
француске војске, која сваки час може
узети озбиљнији вид.

Протле недјеље умрло је у Паризу
ађутант пресједника Гривија, добри
ђенерал Питје. На погребу му је го-
ворио надгробну ријеч командир Па-
риза, ђенерал Сосје. У тој ријечи по-
здравља се заповједник Париза по-

помјеру Далматска, Bosny, Herzegoviny а
Cerne Hory. V Prazе, 1870.

231. Bogišić.

Zbornik sadašnjih pravnih običaja u juž-
nich Slovena. Zagreb, 1874.

232. Cyrille.

Voyage sentimental dans les pays sla-
ves. Dalmatie — Monténégro — Herzego-
vine — Croatie — Serbie — Bulgarie —
Galicie — Bohême — Slovenie. Paris, 1875.

233. Cyrille.

La France au Monténégro. Paris, 1876.

234. Josepho Pantoscek Posonil.
Adnotationes ed Floram et Faunam
Herzegovinae, Crna Gora et Dalmatiae. 1874.

234. Istrien, Kroatien, Dalmation, Mon-
tenegro Graz, 1875.

235. А. Будилович.

Черногорія. Очеркь современнаго по-
ложения („Славянский ежегодник“. Киевъ,
1876.)

236. Веселитский Божидаровичъ.
О современной борьбѣ черногорцевъ съ
турками и о бюджетномъ положеніи Чер-
ной Горы. („Славянский ежегодникъ“. Киевъ,
1877.)

237. Петковичъ К.

Черногорія и Черногорцы, очерки. Петер-
бург, 1877.

238. Sterneck H.

Geografische Verhältnisse, Communica-
tionen und das Reisen in Bosnien, der Her-
zegovina u. Nord Montenegro. Wien, 1877.

239. Литль Бой.

Животније путешествіе по Евро-
пейској и Азіатској Турцији и въ южно-

Л И С Т А К „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПОКУШАЈ ЗА БИБЛИОГРАФИЈУ О ЦРНОЈ ГОРИ. *)

(Наставак).

Г. пуковник Н. Овсјани дао ми је
један прилог за „Библиографију о Цр-
ној Гори“. Тај прилог г. пуковника
Овсјаног предајем овђе јавности баш
онако како га је он написао.

Овај прилог допуни ће „Библио-
графију о Црној Гори“ и кад би се
још ко год овако постао, у корист
овога рада, имали би смо скоро овај
предмет онако потпун како га је жељис
имати.

Марко Драровић.

212. Fortis (l'abbé).

Lettres sur les mœurs et usages des
Monténégriens. Bernе, 1778.

213. Вук Караџић.

Montenegro und die Montenegriner.
Stuttgart u. Tübingen, 1837.

214. Петровић Петар II.

Листъ ярости турске. Цетиње у шта-
мпарији црногорској, 1834.

Луча Микрокозма. Београд, 1845.

Горскій Виенацъ, историческо собы-
тіе при свршетку XVII. вѣка. Београд,
1847.

*) Види „Глас Црногорца“ број 31.

Кула Ђуришића и Чардак Алексића.
Беч, 1852.

Лажни цар Шћепан Мали. Тријест,
1852.

Слободијада. Тријест (?), 1854.

О животу и раду Владике Петра II.
писали су:

215. Субботић, Јован.

Слово Петру II. Петровићу („Сербск.
Лѣтоп.“ 1852, ч. 1.)

216. Пенадовић, Љубомир.

Владика Црногорски у Италији („Сер-
бија“ 1868—1869).

217. Vršević Vuk.

Прте из историје Црне Горе у „Du-
brovniku“ 1871.

218. Životopis Vladike Crnogorskoga
Petra II. („Dubrovnik“ 1874).

219. Вуловић, Свет.

Чланак о Црној Гори („Годишница
Николе Чушића“ 1877).

220. Pačić und Scherb.

Crnagora, eine umfassende Schilderung
des Landes und der Bewohner v. Monte-
negro. Agram, 1851.

221. Jankovitch et Gronitch.

Slaves du Sud ou peuple Serbe avec
les Croates et les Bulgares. Aperçu de leur
vie historique, politique et sociale. Paris,
1853.

222. Jurien de la Gravière
(le viceamiral).

La station du Levant, 2 v., Paris, 1858.

223. Delarue Henri.

Le Monténégro. Histoire, description,
usages, mœurs, legislation, constitution po-
litique, documents et pièces officielles, avec
une carte de Monténégro et des pays adja-
cents, par Henri Delarue, secrétaire du
prince Daniel I. (de 1856 à 1859). Pa-
ris, 1862.

224. Chopin, M.

Provinces Danubiennes et Roumaines,
Bosnie, Serbie, Herzegovine, Bulgarie, Sla-
vonie, Ilirie, Croatie, Dalmatie, Montenegro,
Albanie. Paris, 1856.

225. Memoires du maréchal Marmont
duk de Raguse de 1792 à 1841, imprimés
sur le manuscrit originel de l'auteur. Paris,
1857. T. I—IX.

226. Југославенске тежњѣ. Мисли о
садашњимъ покретима у Херцеговини, Бо-
сни и Црној Гори, съ краткимъ описомъ
историчногъ, политичногъ, друштвеногъ ве-
розаконногъ и военогъ стана овихъ зема-
ља. Преводъ съ немачкогъ. Земунъ, 1861.

227. Макушевъ В.

Материали для истории дипломатичес-
кихъ сношеній Россіи съ Ругузской рес-
публикой. Москва, 1865.

228. Два черногорскія грамоти къ
императрицѣ Елисаветѣ Петровнѣ. Сооб-
щилъ В. Ламанскій („Чтенія въ Импера-
торскомъ обществѣ исторіи и древностейъ
россійскихъ“, кн. I. от. V. Москва, 1868.)

229. Boulogne M.

Le Monténégro: le pays et ses habi-
tants. Paris, 1869.

230. Kuff Ed.

Cele jihoslovanske bojštje. Strategické

дуже око тога, како је врли покојник побрао прву славу војничку у кримском рату, на рече: „У том витешком рату, у ком су Руси показали дивно јунаштво бранећи своје огњиште скоро против цијеле Јевропе, може се казати да није управо нико савладао, било је само побједитеља, но није било побјеђеног“.

То је, колико се сјећамо, прво јасно и јавно признање од стране једног француског војводе, дакле, може се рећи, од француске војске, да Русија ни у кримском рату није била побјеђена.

То свечано признање у ови час није бe дубљег значаја, није нехотиче ни случајно. Тим се хтјела да извади пошлeдња жаока из успомене прошлости те да се утаре пут будућем споразуму и пријатељској заједници. То је јасно и отворено пружена рука Русији, те сад само до Русије стоји кад ће јој бити zgodно да прихвати ту руку. Владе се могу мијењати у Паризу колико хоће, народна скупштина француски може се ваљати као море, но дух у војсци, кад је већ пошао тако одлучним правцем, стоји као стијена, те ће брзо за собом имати сав народ.

Ми смо у прошлом броју изнијели говор старог војводе њемачке војске, маршала Молтка. Бечка „Нова Сл. Преса“ има допис из Берлина који прича, како је осамдесетшесто-годишњи војвода говорио и како му се говор примио. Особито се забавља дописник око ријечи му о Аустрији. Напомиње како се сад више није спомињао Аустрију као друге сусједе, против којих ваља „учинити фронт“, као што је казао 1874-е год. Но ипак је неугодно било чути, како се Молтке не узда у помоћ аустријску. Кад је исказао ријечи: „Тјеше нас савезом с Аустро-Угарском“, застао је мало послје тих ријечи, као да се мисли, па тада настави: „Тај савез је од врло велике вриједности“. Но при том је ријеч „врло“ тако нагласио, као да је хтио учтиво наговјестити, да ће доћи отказ Аустрији. Сваки је слутно, да ће сад чути какво „али“. И збила, стари војвода каза крупну ријеч. „Али велика и моћна држава не смије се уздати у туђу помоћ“. И т. д.

Бечкој „Новој Сл. Преси“ јављају из Берлина, 29 новембра: „Први дан данашње сједнице војног одбора испунио је говор замјеника војног министра, мајора Хаберлинга, којим је поново разлагао напредак француске војске и особито

напоменуто већи број вјежбених дана у тој војсци. Највише се пак бавио мајор Хаберлинг руском војском. Он је показао велики зазор и од броја и од вриједности те војске. Русија је, рече он, управила силу своје војске на рат с Аустријом, с Њемачком и с Румунијом. Од како је Вановски војни министар, Русија прикупила своје помјесне чете и своју нередовну војску. Русија има извршену жељезничку мрежу према Њемачкој и Аустрији; Русија је силна савезница астраховита противника. За Русију нема више Плевне. У балканском рату није Русија за то имала незгода што није могла скупити више војске, но за то што је била рђаво извјештена те није кренула довољно војске. Према два милијона војника те их Њемачка с највећим напором може кренути, могу Француска и Русија скупити пет милијона. Хаберлинг означаје војну снагу тих сила у мирно доба овако: Њемачка 427,274, Француска 471,811 а Русија 614,702 момка, те разлаже да Француска, од како је пјешадију своју повисила са 18000, може на источној граници навијек имати 100 батаљона по 125 момака, иначе је у батаљону само 83 момка. Француска је артиљерија јача од њемачке, има 16,217 момака, 450 топова и 851 кола за цебану, све с пуном спрегом. У Русије скоро све батерије на западу имају пуну спрегу; осим тога је цијела дивизија премјештена из Кавказа у Вилну. — Војни министар изјављује и да нас, да неки подаци морају остати тајна, међу тим и неки подаци Хаберлингови о Аустрији.

У даљој расправи жалио се Хазенклевер на срамоту, што у Нијемаца, по изјави Хаберлиновој, бјеже редовно њих 40.000 од војске, а у Француза само 6.000. — Војни министар објашњује то нагоном Нијемаца к сељакању. Према томе ваља напоменути, да је социјалиста Грилебергер у рајхстагу изјавио, да њемачки војник иде у бој с увјерењем, да ће се побједом његовом ослити само његови угњетачи.

Бугарску депутацију дочекали су у Пешти мађарски ђакони добродошлицом и узвицима: „Абцуг муска (Ајћа, Москов)!“

Калнокији су изјавили Бугари, како им је мило што их је он бранио у делегацији и увјерили су га, да им је Аустрија највећа узданица. У Те-

сара нијесу искали аудијенције, јачајно им се казало да их не би примио. — Лобанов их је примио само као приватне људе и личне знање, о политици није хтио зборити с њима, само им је казао, да немају рашта ни у Петроград, јер неће бити примљени. — Портни поклицар Садулах-паша замјерио је Бугарима, што се нијесу прво њему пријавили, као кметвеници Султанови.

„Правитељствени Вјесник“ доноси изјаву руске владе, у свези с познатом окружницом рускијем представницима у иностранству, што мисли влада о успјесима ђенерала Каулбарса у Бугарској и о понашању бугарске владе. У тој изјави каже руска влада, да одазивајући своје консуле из Бугарске није никако тим смјерала раскинути везе те везују ту земљу с Русијом. Кад је влада то учинила, хтјела је само тим објавити, да неће никако да призна да је садашње стање у Бугарској законито, у ком незнатна мањина која се доконала власти мисли да има право управљати судбином Бугарског народа по свом личном нахођењу и учинити од народа оруђе превратних страсти, које уништавају јавни морал. Бугарски се народ свакојакo одликује помирљивом нарављу и радљивошћу. У тим је врлинама јемство за будући развитак бугарског народа и њима се има захвалити што је благостање бугарског народа већ брзо било напредовало, кад пловдивски преврат обрну земљу на пут опасних политичких пустоштина, те некажу од народа тешке и сасвим сувишне жртве. Садашње је стање непосредна пошлeдница онога преврата; ако то стање буде и даље трајало, обратиће се бугарска у огњиште безвлашћа и превратних страсти, које ће навијек пријетити миру и спокојству Истока.

На пошљедак вели изјава, да влада сматра као своју дужност, старати се за очување мира на Истоку и да је наумила, држећи се на основи уговора, потрудити се да уклони притисак те души Бугарску и да у тој земљи поврати законити ред. Само законити ред може бити поуздано јемство за будуће благостање Бугарске и оправдати оне тешке жртве те их је Русија подијела са Бугарском. — Удалена од сваког себичног смјера, изјављује влада, да неће пристати ни на какву комбинацију, која би под изговором законитости могла само послужити утврђењу необичних прилика, у којима се сад налази Бугарска.

КАРАЂОРЂЕВ ГРОБ.

Прошлога мјесеца, у свом 134 броју од 15 новембра, доио је новосадски „Браник“ један листак с горњим насловом, који је обратом на себе необичну пажњу. Како „Браник“ не доири до наших крајева, мислимо да ћемо угодити нашим читаоцима, ако их упознамо с најзанимљивим дијелом тога чланка.

Писац почиње своју причу од почетка владе Књаза Александра Карађорђевића. О владању Књаза Александра пише:

„Он је сам проучавао народ, старао се да сазна његове невоље, да види његове добре и рђаве стране, па да послје, што је добро, потпомогне, а што је рђаво да спрајечи. — Желио је да учини добра своје народу, али је имао неопитне доглавнике, који су радили за своје одржање, и тако је његова жеља остала само жеља“.

Послије тог увода писац овако наставља:

У то баш доба се по Србији бјеху образовала друштва, која ће купити прилоге за подизање споменика неумрлом Карађорђу. Књаз је питан за дозволу, и умољен, да преко власти сазна оно мјесто, гдје је пок. Карађорђе убијен по жељи књаза Милоша, те да се ту подигне споменик, како би уједино био спомен величине, јунаштва и поштења, и спомен издаје, лукавства и мучког убијства.

Књаз се дуго мучио са одобрењем, да се тај споменик подигне. Он је био то-

Док се јевропске државе гложе, дотле сјеверо-американска република не зна што ће од добра. При крају новембра отворен је конгрес поздравом пресједника, у ком се јавља посланицима народа, да ће идуће године бити исплаћен сав државни дуг и да ће бити сувишка прихода неких деведесет милијона талијера. Од кованог новца (сребра) има у државним касама на двадесет милијона талијера, који се никако не могу потрошити.

УРЕДНИШТВУ ЗАДАРСКОГ „NARODNOG LISTA“.

У неколико од скорашњијех бројева, говорећи задарски „Narodni List“ о новоме католичком Архијепископу барском, као из накластице назива га просто Митрополитом црногорским (sic!); па опет још и безобзирније именује га у свом 69 бр. међу домаћим вијестима поглавицом цркве црногорске (sic!). — Оваково што не може се ни помислити да „Narodni List“ по незнању чини, пошто је његов уредник свештена особа, која зна, да особито у јерархијском одношају ваља говорити попу поп, а бобу боб; а међу тим што још и пред очима има нашу погодбу са св. Столицом, на основу које представник католицизма у Црној Гори носи наслов католичког Архијепископа барског, и као такoва висока личност он се само може називати поглавицом католичке цркве у Црној Гори. Ухвамо се дакле да ће посансега „Narodni List“ опрезнији бити кад год буде писао о поглавици католичке цркве у Црној Гори, ако му на срцу лежи честича брацка узајамност и истинитост у излагању озбиљнијех ствари; и ако није рад неприлика стварати без сваке невоље и, ма чију осјетљивост, у живац бити, да се нове препирке рађају, које нам и тако досадне, да смо их сити управ до самога грла. —

Из новина.

Новосадски лист „Браник“, доноси у свом 138 броју чланак под насловом: Гдје је та „словенска узајамност“? У том чланку овако се каже:

„Јан Колар, који је негaд овако запово пјевао мајци Славји, мора се превртати у гробу, како његова везика маско у животу словенских народа мало ерједа. Изгледа, као да Словени уму само да пје-

лико великодушан, да је заборављао на крв свога оца. (и се сјећамо, да га је кљавица Љубица вољела више но сина, а он је љубио књаза Михаила више но брата. И то дозвољење није ни дао; истина новац је куљен, али споменик се не подиже. Али у толико га је више гонила свјест, да нађе мјесто, гдје је проливена крв његовог оца, да га као сина огради, и да му пали кавџезо, то знамење жртвеника за покој небесни.

Распитивао је власти, распитивао је старије људе из села околине, гдје је Карађорђе погинуо, али му нико не знаде рећи. Сви су знали околину, али ни један оно мјесто, гдје је баш била колиба, у којој је спавао Карађорђе оне ноћи, кад је убијен. На пошљетку се он обрати на Миту Љотића, трговца из Смедерева, и начелника тога округа, да они о томе разабере. Први као лични пријатељ, а други као чиновник, чинили су све, што су могли, али им не испаде за руком. Још једина покушај имали су учинити на сабору, који се о св. Аранђелу купи, у разовањској шуми, гдје је над Карађорђем извршено убијство. Ваљда ће бити стари људи, који ће то знати.

Још у очи св. Аранђела почео је врвити свијет ка томе мјесту. Сабори су мјесто, гдје се скупља сеоски свијет, да се види познаник с познаником, пријатељ с пријатељем; да старији измијењају мисли о општинским и земаљским пословима, а младеж да се провесели и ујозна. На саборима се гледају мошци и дјевојке — они су посредници љубави и бракова. Они преносе обичаје и ношњу једнога краја у други, али они и кријене и уздижу понов народни, јер ту су гуелари, који пјесмама својим причају прошлост српског народа, из које се крие и снага за будућност.

славјенски страни: Румунију, Србију, Боснију, Бугарију, Герцеговину и Црногорију. Москва, 1878.

240. Holeček J.

Za svobodu. Kresby z boju černoher-skych a hercegovskyh proti turkum. V Praze. T. I — 1878, T. II — 1879, T. III — 1880.

241. Wasa (P.)

Le Monténégro d'après les traditions de l'Albanie. 1878.

242. Скальковский.

Въ странѣ иа и свободы, путевыя впечатлѣнія. Петербургъ, 1878.

243. Пыпинъ А.

Исторія славянскихъ литературъ. Т. I. Петербургъ, 1879. Издана 2-е.

244. Милићевѣ М.

Из Београда на Цетиње. Путне белешке. Београд, 1880.

245. Н Ов.

Црногорецъ какъ воинъ. („Рускѣй Иавалидъ“ 1880. Нро 222).

246. Turkawski M.

Wspomnienia Czarnohory Warszawa, 1880.

247. Ламанскій В.

Le secrets d'état de Venise et les relations de la république à la fin du XV et au XVI siècle avec les Grecs, les Slaves et les Turcs. S.-Petersbourg, 1883.

248. Ровинскій П.

Црногорецъ и черногорка. По поводу книги И. Ю. Поповича-Липовца: „Россия и Черногорія во время императора Петра I.“ (Журналъ Министертва Народнаго Просвѣщенія за 1883).

249. О—скій А.

Рецензія книги д-ра Шварца: „Montenegro. Schilderung einer Reise“ etc. (Журналъ Министертва Народнаго Просвѣщенія за 1883).

250. Волковъ И. И.

Путевыя замѣтки по вновь присоединенной Черногоріи у албанской границы (Извѣстія С. Петербургскаго Славянскаго Общества за 1884. Нро VIII).

251. Никольскій Д. П.

Русскій краснѣй крестъ въ Черногоріи во время войны черногорцевъ съ турками (Извѣст. С.-Петерб. Славянскаго Общества за 1884. Нро IX).

252 Ровинскій П.

Значеніе правленія владыкъ въ исторіи Черногоріи. (Извѣст. С.-Петерб. Славянск. Общества за 1886. Нро 4—5).

253. Описаніе документовъ и дѣлъ архива Св. Синода. С.-Петербургъ. Т. II. Документы о Черногоріи времени Петра I.

254. Бјелановић С.

Дан девети. Успомене с пута у Црну Гору („Српскѣ Листъ“ 1886. бр. 10, 22, 23, 24, 25, 26, 27 и 29).

255. Журнальная записка происшествій во время экспедиции князя Ю. В. Долгорукова въ Черную Гору въ 1769 г. („Русскій Архивъ“ 1886. Нро 4).

П. О.

(Наставникъ се).

вају пјесме о словенској узајамности, а на против раде против те мисли.

Разумије се, да ми ту узајамност дружије тумачимо, него наши заједнички противници. Они ту узајамност називају панславизмом, и хтели би свијету тако да представе ствар, као да словенски народи иду за тим, да се сви у један народ стопе. Но то никако не пада ни на ум. Као што ми желимо, да као Срби живимо и да се као народ одржимо, тако и сви остали словенски народи желе да одрже своју народну особину. Против панславизма, овако, као што изнесе непријатеља словенска, устали би сами словенски народи.

Али његовати свијест о словенској узајамности друго нешто значи. Та узајамност мора увијек бити моралне природе: његовати увјерење о сродству народа, учити се међусобно познавати, нажалост пратити кретање на пољу културе и тиме се користити, осјећати једно за друго и морално подупирати развитак појединих словенских племена.

По себи се разумије, да свако племе словенско мора у првоме реду pazити на обвезе, које има према држави, у којој живи.

Па је ли тако међу словенским племенима?

Ми би смо рекли, да је узајамност међу словенским племенима врло слабо развијена.

Појмимо редом. Посље руског народа, рекли би смо да је на највишем ступњу напретка чешки народ. То је богат народ, с развијеном културом, који има јаку индустрију. Тај исти народ у посљедње вријеме јасо се огрјешо о словенске интересе. Допуштамо, да у том народу има изишана, али грдна већина толико је пута одобрла мјере аустројерских државника, с којима се притискују интереси словенски. Ригер је говорио с једним дошавиоком руском о задатку Русије врло лијепо, али није прошао на неколико дана, а ми видимо тог Ригера, гдје се одриче својих сопствених ријечи. Магун је тако говорио у делегацијама, као да се најмало, да говори против Русије.

О Пољацима нећемо ди да говоримо. Они су остали они стари Пољаци, који сузале на срамоту Словенства.

Јадни Словацк притиснути су, те једва дишу, а грдна већина њихове интелегенције још једнако крви мађарска котао.

Шта су Бугари у посљедње вријеме урадили против словенске узајамности, то је још свакоме свјетле у памети, а да брукане буде потпуна, они сад на западу траже потпору против своје заштитнице Русије.

Словенци су задовољни, кад могу од Турске да добију каву, а Русије протресе је пољска руса.

Већина хрватског народа хтеја би да негује словенску узајамност, али за сад још — из далека. На дому неће још да пружи руку измирења Србима и да на основу старог попуштања признају Србима оно, што им припада.

Могли би смо довршити овај преглед, али нам још остаје да кажемо како се ми Срби међу собом разумијемо? Колика је интерес, који показује један део народа за друге.

Како слабо ми познајемо одношаје Срба у Далмацији, а како се опет Срби далматински сваки час спотакну, кад говоре о нашим стварима.

Освануо је и св. Аранђел; неколико хиљада људи обојега пола бјеше се слегло око доболог раста. Непод кога извире бистра волица, за коју народ држи, да је лековита од очију. На сваком трећем кораку гореле су велике ватре, а покрај њих су се окретали на ражњу дебели јагњаци. По неколико породица поређало се једно до друге, и ту у пријатељском разговору ручају.

Под самим растом постављен је дугачки сто; за столом су сјели старији људи и кметови, а у прочељу стола сједи окружни старешина и трговац Љотић. Сви су знали, за што је окружни старешина ту, али ни један се није поуздао у своје памћење, да развјешта питање, за које се њаз тако интересирао. Кад је свршен ручак, старешина објави жељу њажеву, и замоли свакога, ко зна, да каже мјесто смрти Карађорђево. Сви су ћутали, нико не рече ни ријечи. Старешина већ бјеше изгубио сваку наду, кад кмет села Г.... рече, да у селу Радовању још живи Драгич Војнић, који већ 20 година лежи у постели; у његовој је колиби извршено убиство; и ако он не зна, неће нико ни знати.

Отишли су њему, питали га о томе, а он је тражио, да га однесе на сабор. Кроз по сата већ су приспјели кола, у којима је он лежао. Чим су га подигли из кола, он показа руком на један суви раст и рече: тамо ме носите, тамо ћу вам казати све. Кад су га наслонили на раст, он се прекрсти, пољуби раст, сузе му грувнуше из очију, на поче:

„Има већ двадесет и неколико година од тада; ја бихах имућан човек; мој се глас чуо и у селу и пахији. Ово мјесто, гдје сте се сада скупили, бјеше моја

Па и одношаји између Срба овдје и у Србији јасо су олабавили у посљедње вријеме. Листови, који су нама пријатељски у Србији, једва ће доцније кади кади какву билешку о нашим стварима. За вријеме сабора жалост је била, како се ти листови држе плота, кад пишу о сабору, јер не познају наше прилике, а опет не би нам хтели да шкоде.

Још као да сви најбоље разумијемо — Црну Гору.

Под оваким приликама, да богме, да је тешко напријед поћи. Што нас други притискују, ни по јада; али што се сами не разумијемо, то је зло, те нам је тиме положај још тежи.

Валда ће и вријеме изгладити те пјере, које се налазе на тијелу нашем. Бар то би требало да наступи, ако хоћемо да напријед крочимо“.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 8. децембра.

(Никољ-дан), као имен-дан Његовог Високог Господара и Њазана нашег, прослављен је у свој Црној Гори по обичају и по љубави народа пригосорског према свом Витеником Владоцу. Разумије се да је највећа прослава била око саме Узвишене Особе Владоачево, у зимској пријестолници нашој, на Ријечи Црнојевина. Још у очи дана скупило се доста народа на Ријек, и који не дођоше ту вечер, стиглоше на Никољ-дан ујутро.

У очи службе божје пођоше сва испуњена господа у Свијетли Двор да честитају своме Господару и да му пјеливају руку. Послије тога пође Господар са Свијетлим Намљедником, Њазом Петром Карађорђевићем и свом осталом господом у цркву на Обод. Свету литургију служио је Високопрое-свештени Г. Митрополит Митрофан. По изласку из цркве пјеливао је Намљедник Свог Родитеља у руку, а Господар Свога Сина у лице; тада је примио Господар честитке царско-руског министра Г. К. М. Аргиропула и секретара В. Н. Д. Вурцела. Оголеп крену Господар са свом господом у кућу сердара Сави Јовићевина, који је славио своје крсно име. Поздравив се с домаћиним и посједив мало, вину се Његово Висо-чанство са свом пратњом у Двор. Како при изласку из Двора тако и при повратку у Двор чинила је служба божја војника прописане почести. Ли-јено је видјети како се наши војници добро држе и како се лако и поуздано крећу. При том одјескују бесело звучи војничке трубе са свијех страна од етјисна ријечког котла, утркујући се с валма воде Ријеке према Скаларском Блату и Војани. — По повратку из цркве примио је Његово Височанство

својина; баш овдје, гдје стојам, била је мала колуба од тесавог дрвета. Кад је пок. Карађорђе прешао у Србију, Вујина га је одмах довео мени. Поћно је неколико ноћи код мене, на овла оде негуд с Ву-јинцом. Прође неколико дана, од само он оде, и ја мислах неће више ни доћи, кад једне вечери ето њега са Вујинцом, својим слугом Наумом Канаром, а за њима и Никола Воваковић, слуга Вујичина.

Ја се баш спремах да легнем са мо-јим снајом, али кад они дођоше, ја им усунух колибу, дијете послат кући, а ја одох по даље у узавање, и тамо простри-јех малај сина, на легах да спавам.

Карађорђе је остао с Вујинцом и На-умом у колиби, а Николу сам видне, да је стојао по зади колебе. На брод некако ја сам зазенао. Снавао сам дуго и тврди-сном, и тек на пуцањ пушке пробудим се ила сна. Потрчао сам колиби, да видим, шта је, а видјех, да и Никола трче к мени; држаше ништоз у руку, а тијело му дрх-таше. Кад се сусретосмо, он ми рече да ћутим, јер ће ме иначе прематити као мачку. За мало час па и Вујина излети као манит из колебе, преко рамена бјаше пребацио неке бисаге, а одјурн право на ниже ка Паланци. Кад уђох у колибу, мене обузе нека несвјестича, ноге ми за-дрхташе; ја затворих очи, да не гледам, и опет виђех, гдје лежи обезглављено тије-ло Карађорђево, а крв још тече из жила, које изгледаху страшно и све више и ви-ше питуцаху у трушину, а сјекира још не бјеше извађена из прију.

Бјаше већ зора, мјесечина бјеше као дан. Никола ме натјера, те са још једним момком ископамо дубоку рупу овдје испод овог сувог раста. И он се осунио, и њега је валда Бог пократио. Кад бјеше

честитке преставника великих држа-ва: Цевад-паше, Г. цуковника Тодора Вар. Миликовића и Г. В. Беринга.

Како на подне тако и на вече почанићена су многа господа позивом у Двор.

(Перјаници). — Наши су читаоци могли примјетити, да ми од њеко до-ба, кадгод говоримо о дворским све-чаностима, спомињемо „службену“ и „почасну чету“. То је нова уредба, од када је Његово Височанство ријеша-ло, да преставу Перјаници, који су, од Владике Рада, били одређени за личну службу Владоца Црногорског. Но ка-ко је нов ред заведен у црногорској војсци, учи се сваки војник и почас-ној стужби око Владоца, те је и пра-во да сваки војник ужива почаст лич-не послуге при Владоцу, што је при-је било искључиво право једне чете. — Перјаника нема више, ал' од сад је сваки црногорски војник — перјаник.

(Аргиропулу барском, пресвијет-лом Г. Милиновићу) била је, као што нам из Приморја јављају, најживља же-ља да за Никољ-дан буде на Цети-њу и да се поклати Његовом Височан-ству. Но како му још није стигла из Рима биекупска одјећа, коју је тамо наредно, принуђен је да причека, док му наручена роба из Рима не приспије, па ће одмах кренути да се престави Његовом Височанству и да заузме своју столицу у Бару.

Из Великог Суда.

Г. 1879.

Бр. 28
18 Јула.

Смрт Радула Јаковова Брајушко-вина, Бјелопавлића, из Мартинића.

Г. бригадијер Мијајло Нишин, својим писмом од 13 маја о. г. доста-ви Великому Суду ово:

„27 априла о. г. распуште се из фрон-та војнички батаљон г. Јовице Радовића и пођу сваки својему мјесту. Идући тако Радула Јаковов нађе на његово жито те бијаше пред њима. Тада Драгоје Брајовић, који се лијепо дружише с њим, смјери на Радула пушком, мислећи да је празна; још рече: „Не тудијен, јер те убих“. Пошто пушка пукне и Драгоје види да уби Радула, хтеде убити и себе, но му недаде један друг. Убиство се до-годило на 4 сахата по подне. — Ја сам био код Радула и ништа не говораше про-тиву Драгоја. Радула и Драгоје вада су лијепо живјели, као браћа“.

Драгоје Радоје Брајовић, дозват пред Суд, говори овако:

„Истина је да сам убио Радула Ја-

гроб готов, позва ме Никола, да сјеђемо у поток, ту одма испод овог бр а. Ишао сам за њим, слушах га без ријечи, а и како не бих, убио сам ме нас. Дође нашох на други ужас. Свирах Наум, и њега се у убаци, и он бјеше без главе. Изнесосмо га овдје на брод. Тада Никола сузе све хаљине и са Карађорђа, и Наума, на прео положишмо у гроб Наума, а за тим Кара-ђорђа. Кад смо то све свршили, Никола узме обје главе и ствари, што је носио као с мртвих тијела, па оде и он за Вујинцом у Паланку.

Ето, тако је свршио живот велики мученик за српску слободу. Али Бог је оправдан судија, он ником не остаје дужан. Сви учесници овога дјела збо су проишли. Вујина је свршио ко нико. Њаз Милош је у распанетству; њему се за сада свети људска рука, али доћи ће час, кад ће и пред Богом одговарати.

А како је Никола прочитао, тај без-душњак, што баш изврши ово грозно уби-ство! Овако, како је засудио, црлао је у мукама као нешто! Чизме, што је сјевао с ногу њажевих, видне сам на ногама његовог брата. Али праведна грв није дала да их поцјепи — умро је и он. Та-да су продате на добош, и кунови их је мој компија. За годину дана раскућно је кућу. И коме год су те чизме дошле у кућу, зло је прочитао. На пошљетку су их бацили; нико их се није смио дотаћи; трунузе су дуго доље око сеоског потока; сви су обилазили око њих, а нико није знао чије су — за што доноси пропаст кући, гдје се унесеу.

Ја сам знао, али нијесам смио ништа рећи; знао сам, шта би ме зналило.

А шта би са мном?! Четири године послје смрти њажеве, био сам здрав,

ковова из Мартинића и то сам убиство учинио некаде, а било је овако: „Бјеху се испунили војнички батаљона г. команд. Јовице Радовића у Голубовце и командир нареди да се војници ставе у фронт, рали војничког вјежбања. Пошто се даде војни-цима „вољно!“, кренемо сваки на своје мјесто трчећи; у том трчању видјех поред себе Радула и рекох му: „Не преко жита!“ — и ја, носећи моју острагушу у руке, а мислећи да ми је празна, обрнем је пут Радула на нишан, — као од шале, јер ми је вада мио био и лијепо се држасмо. Пушка из моје руке пукне и убије Раду-ла. Ја кад видјех да Радула паде, хоћох себе убити, но ми не даде један друг.

Раде Јаковов, брат покојнога Ра-дула, говори:

„Тога дана кад је мој брат Радула погинуо, био сам дома. Али сам чуо од мојих рођака, гдје причају: Пошто су вој-ници пуштали из фронта поћи својим мје-стима, онда војска прође преко једнога жита, куда и мој брат намакла пријећи, а Драгоје Радојевић викне га: „Не преко жита Мата Гушњога, е те убих!“ а Радула му одговори: „Немој, Драгоје!“ па крене на-пријед, а Драгоје узме острагушу, те Ра-дула убије. Што се тиче Драгојева жи-вљења с Радулом, они су вада лије-по живјели“.

Велики Суд из писма г. бригадијера и из наведених испита и других усмених доказа увиди, да није било никаквог мрзи-ла између Радула Јаковова Мартинића и Драгоја Радојева Брајовића, које би могло бити навести Драгоја да убије Радула. Но и поред нехотиности убијства, пресуди, да Драгоје остоји робије три го-дине о свом трошку, рачунајући затвор од 28 априла о. г., зашто није пазно, јети му пушка пуна али празна, кад се хтио с њом играти и обраћати је у вој-нице.

Просвјета и црква.

Сад се већ и службено потврђује да је архимандрит Иларијон Руварац дао оставку на владичанство. Угарска влада труди се преко својих гласила да ублажи по њу незгодан учинак тог необичног догађаја. „Пестер Лојд“ из-јављује, да преч. отац Иларијон није дао оставку, што тобоже није хтио полагати заклетве у руке мађарске владе, као што то разглашују листови српске опозиције у Угарској, по једино за то, „што му је намастирски живот тако омилио, да не може живјети без намастира.“

Службени лист карловачке патри-јаршије, новосадски „Српски Народ“, овако јавља о Руварцу:

„По вјестима новонабрани епископ г. Иларијон Руварац из обзира на своје здравље и љубави према књижевном раду захвалио је на епископству, које је данас са великим тежбама а од чести и са небагољарношћу од стране пастве експчано. Оставка г. архимандрита Иари-јона биће по свој прилици уважена“.

али нијесам имао сна. Ова страшна ноћ била ми је непрестало пред очима. И сада ми је још пред очима обезглављено тијело њажево, и сада још гледам одјечену главу, па оно намрштено лице и отворене очи. Али у петој години ја почех поболе-вати. Осјећао сам неку кривицу на својој души; покушавао сам по ето пута, да идем духовницима, да се исповиједам, да би ми ласнуло, али ствар је тугаљива, и ја сам ћутао. Из дана у дан бивало ми је све горе и горе, док не падох у постелу, са које се ево до сада не дигох. Досадно сам и себи и другима, али се надах, да ћу до-живјети дан, када ћу овај терет скинути с душе. И ево дође; ја вам казах, шта сам радио, и молим вас опростите ми, ако сам грешао, опростите, да бих могао мир-но умријети и спростити своје упућане од терета!“

Из хиљаду грла заори се глас: „нек-ти је просто, нијеси крив ни био!“

Кад су га довели до куће, он је већ био мртав.

Њаз Александар је наредно, да се оградн ово мјесто, те је поксаоо беселни Драгић. — Дуго, још дуго светуцало је ту дано поћно мало кавдило, за покој душе њажеве. док онет вјесу Србију узбури-лаи новп догађаји, који одијеше и њаза Александра, а доведоше Милоша. Али на-род и сада не прави разлике, он и сада о св. Аранђелу долази на сабор у радовањ-ску шуму, и сада, истина ишаутом, вели: „овдје је уташен живот српског новог Сбавића, по жељи рођеног зума, и то на мучки и подли начин!“

Страдан.

Мора се признати, да је изјава „Србског Народа“ вјешто сложена те да се чини вјероватнија од околишења „Пестер Лојда“. —

Том приликом се повеселски „Браник“ јада на велику невољу при избору владика. Указује на вели недостатак подмлатка у писменијем калуђерству, те налази томе кривицу у немару највише управе. Но свакојак не тој појави бити много повода и у струји времена, која све јаче умне снаге у омладине односи на другу страну, гдје има више и прече прилике да се развије и покаже свијету.

Црногорско Поморство.

У цињ, 25 новембра. — Ове недјеље имали смо јаке југо источне вјетрове, уз бурјано море и кишу, у петак падао је крупан град.

Барометар од 76—8 пао је на 75—0.

Доједрише и одједрише:

Траб. тур. „Анрије“, тон. 19, кап. Али Осман, из Обота, за Тријешће, крдат. Пар. аус. уг. „Максимилијан“, тон. 517, кап. С. Смеркинић, из Бара, за Медову, крдат.

Траб. црн. „Лучиета“, тон. 23, кап. Уесин Фазли, из Будве, за Св. Николу, празан.

Бар, 22 новембра. — Прошле недјеље имадасмо фортунале од III. и IV. кв. много узбуњено море, киша с грмљавином и кад-кад снјег а од данас покажује се вријеме на боље.

Барометар био је сашао на 75, стање температуре Р. 10.

17 нов. дође из Далмације пароброд лојда „Максимилијан“, кап. Смеркинић, у слободној пратилици и овдје у ову луку искрца неколико терета.

21 нов. дође из Крфа и Арбаније пар. лојда „Фиуме“, кап. А. Фелнер у слободној пратилици и овдје у ову луку искрца неколико путника и терета.

Дође из Далмације пароброд лојда „Ирис“, кап. Баловић у слободној пратилици без чинети у Задру квантину која је била укинута, искрца неколико терета и проследило је своје путовање за Арбанију и Крф.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Тесарева Ђерка), велика војвоткиња Валерија, која је сад у цијету свога дјетовања, у деветнаестој години, бави се, као што бечки листови с оправданим поносом јављају, најрадије пјесничким. Како је најљубљивије Тесареви, великом војводи Рудолфу, једна од најмилијих забава књижевност, а како такви правац у младог чељадета царске обитељи показује напредак у развијку, то имају аустријске новине рашта радовати се. Тесарска породица Хансбург-говаца живи већ, само од кад се одарила, преко 600, а свега јамачно и преко 800 година. То је за једну породицу врло велики размак времена; у Јевропи једва ће бити дужег вијека којој породици. Истје толико вијекова ред је да породица почиње опадати и губити се или бројно или у снази; понајчешће је случај, да почиње слабити с мозга. Но кад се послје толике старости појаве знаци у омладине, да снага мозга не само што није ослабила, но на против, још напредује, онда је то несумњив доказ, да у тој породици још није наступила такзвана ретградна метаморфоза, да још није настало доба старости и немощи. — Од рођака Тесаревићех познат је као ваљан књижевник велики војвода Јован, који је написао више војничких расправа, а сад је баш почео излазити велико дјело његово: „Грађевински споменици Аустрије“, које ће изаћи у Лици, у 45 свезака.

За „госпођу дјевојку“ Валерију веле бечки листови да је саставила већ мношину лиричних пјесмица, те их је читала својој пријесној околини. Она је у томе врло строга према себи. Прије до што би прочитала коме своје стихове, она их ваздан дјеље и поправља, на кад би ко што примјетио с разлогом, она би одмах усвојила и према томе удесила своју пјесму. Сад је, веле, не давно довршила и једну шаловиту игру у једном чину, која ће се по свој прилици ове зиме приказивати у бечком двору Тесареви, пред Тесарском породицом и позвањем особитијем гостима.

(Необична награда). Кад су Французи, 28 августа 1811-е год, освојили шпанолски град Тарагону, освојитељи су се показали врло жестоки и рушили су и ломили све што им је дошло под руку. Француски инжењер поручик Жиљен Шпањол Плезен спасао је том приликом, с

опасности свог рођеног живота, од разјарених војника командира непријатељског града. Контрерас, тако се звао тај Шпањол, захваљује је свом избавиоцу Французу необичним начином. Излијечив се од рана, дао је француском офицеру писмо у ком писаше ово: „Свједочим да је дон Жиљен Шпањол Плезен, поручик царског корпуса инжењера, члан почасне легије, био, при продиру Француза у Тарагону 28 августа, један од не многих официера који су човјечно поступали са Шпањолцима, он је мене и оне Шпањолце те се у мене склонилише заштитио од нападаја француских војника с опасомљу свога живота. Он је дозвоа француског видара да привије моју рану те је задохих у боју. У смијеру, да би сви моји отаџбеници, како војници тако и грађани, помагали мојему избавитељу у свијем случајима у које га може ставити војна, ја мишљах да сам био дужан дати му ово писмо, које има да му буде поузданица, било према поједином чељадету, било према влади. За тим је дошао потпис, почаст, и титуле. — Кад је Плезен примио тај лист, никад није мислио користити се њим и хранио га је само као занимљиви споменик. Случајно га покаже Шпањолцу у кога је коначио. Овај га озбиљно стане увјеравати, да с тим листом Плезен може спокојно проћи сву Шпанију и да се Ђенерал Контрерас, није могао љепше захвалити на учињеној услузи.

Познато је како је убојна срећа брзо окренула плећи Французима, и Плезену је била заиета невоља да испита силу своје амајлије. Писмо Контрераса по свугдје се уважавало и сваки непријатељ, тек му показа то писмо, постаде једанак пријатељ и заштитник француског официера. Сећајући би се драговољно показали готови на сваке услуге и, кад је ваљало провести га кроз какво опасно мјесто, они га не би остављали прије док не прође свака опасност. Само тако је Плезен могао проћи много мила по крају којим су улази једва пролазили под заштитом јаким чета војске. Кад он буде рањен под Валенсијом, није му никакo рана могла да зарасте од велике врућине оног краја, те му лекари свјетоваху да пође у јужну Француску. Сваки други би узалуд кретао кроз непријатељску земљу, но Плезен се тако тврдо уздао у своју амајлију, да је весео кренуо инокосан. На путу му се придруже још неколико рањеника, и сви сретно стигну на границу, и више су их спроводили шпанолски гверилас по француски војници. — Не знаш чему више да се дивиш, да ли увјерују шпанолског Ђенерала у свој народ, или зазору тог народа од писма свога Ђенерала, и ако је написано и дато кивноме крвнику.

Телеграми „Гл. Црногорца“.

ЛОНДОН, 7 децембар. У једном чланку владиног листа „Морнинг Пост“, писатом по наредби владе, опомиње се Порта на опасности њене русољубиве политике, којом ће навући на себе брзо остре мјере од Инглеске, јер Инглеска неће никако допустити Порти да наставља пенскрену политику; јер по Инглеску је неодољива потреба да нази на заштиту користи британске царевине, а за Турску јој није бриге.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Г. г. командиру Марку Вукановићу и пону Филипу Иваневићу, који пролазећи овим мјестом, изволише свратити у овдешњу школу, те ђаке исте обдарити са 5 ф. а. вр. овим путем, од стране своје и својих ученика, најтоплије благодарим.

Мркојевић, 5 децембра 1886.

Јован Вујановић
учитељ Мркојевићки.

ОБЈАВА.

Министарство Финанције даваће на 2. Јануара 1887 на лицитацију препродавање једнога милиона (1,000.000) килограма соли на Државни магазин на Пристан Барски.

Контрат ће се дати ономе који се за најнижу цијену обвезе продавати поме-

нуту количину соли на гореименовати магазин.

Влада тражиће од подузимаца двије стотине (200) наполеона кауције било у новцу или у сигурном јемству.

Они који би жељели лицитирати морају се на горе означени рок пријавити у канцеларији Министарства Финанције гдје ће се држати лицитација.

Магазини у Бару и у Улцињу укидају се; почем ће сваки слободан бити куповати со на Пристан и препродавати је.

Ко би желио имати опширнија извјешћа нек се пријави прије рока канцеларији Министарства Финанције.

Цетиње, 26 нов. 1886.

Број 653.

КАНЦЕЛАРИЈА

МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈЕ.

ОБЈАВА.

Кућа Марије Богданове у овој вароши изнесена је на инканат. Кућа постоји у главној ули између куће Јована Пипера и Ђока Новова, иста је дигнута на један бој заједно са кукином по зади исте. Дугачка је иста 12½ лаката, са три прозора на главној ули, са добрим кровом и тиглама. У унутрашњости куће нема никакве направе или пода (тавана).

Ко би желио исту купити нека се изволи поднестом управу пријавити до 15 јануара 1887 године.

Број 630.

Цетиње, 15. нов. 1886.

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

ЈАВНА ОБЗНАНА.

Нике подписани части се јавити штованом опшњинству цијеле Далмације, Херцеговине, Босне и Црне Горе, да је он повјерно генералну агенцију и складиште својих добро познатих у цијеломе свијету физикалних, енологијских инструмената (gala) честитој тврди:

Др. Јакова Дудана синовом у Сплету.

С тога нек се одседе све моје досадашње муштерије обрате искључиво на моју генералну агенцију у Сплету за евентуалне наручбе и разјашњења, те ће добити уз исту цијену ко у мене све инструменте. Текући цијеник такођер до који дан примити ће ко се буде јавно агенцији, франко у народном језику. С особитим поштовањем препоручује се.

Беч, 22 септембра 1886.

Хајрих Капелер.

ОГЛАСИ.

Највиша добит!

САМО за 12 ФИОРИНА

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ КРАСАН, ИСТРАЖАН

ПРИБОР ЗА ТРПЕЗУ

од најфинијег англо-британија сребра а јемчи се да ће остати био 10 г. ту има:

6 ножева, сјеченице од финог чељика
12 (6 ојница и 6 виљушката (пирјуна) од најфинијег
12 (6 ојница за каву и 6 за јаја) англо-британија
12 (6 ојница и 6 пирјуна за поенас) ја сребра.
2 веље ојнице, 1 за јуху, 1 за млијеко
12 (6 крашних чашница за јаја и 6 финих налоња за
ножеве.

2 (једно масивно цједило и 1 лијепа поспала за
цукар и папар.
6 динних чашница за воће, с умјетним јапанским
фигурама.

2 красна чирака за салон.

Свега 66 комата, у вриједност од близу 100 фиорина, разашли су се, док траје готовина, само за 12 фиорина.

Даље придодајемо, само за 3 фиорина, један красан ланац за сахат од новог злата.

прве врсте, најфиније израђен, а најбољи стручњак не може га распознавати од правог злата, храни више година природни вид злата и замјенују сасвим златан ланац од 70 фиор. Најљепше израђени ланци за женске и офицерске сахатове, по исту цијену.

Разашли се одмах чим се пошле новац, а наручује се у

Central-Export-Bureau

Wien, I., Wildpretmarkt 1.

Што се не буде свидјело, прима се назад и врћу се новци.

Молимо да се пази на пријеварне огласе те иду на обману публике.

Централ-експорт-биро одликује се највише лијеппм избором своје робе и начелно продаје, и по најнижу цијену, само истрајну робу којој нема замјерке. Ко дакле хоће за своје новце да има заиста лијеппу и добру ствар, нека се повјерљиво обрати на ту фирму.

BON MARCHÉ

Систем продаје с врло малом (добити) и с пуном вјером влада у магазинима BON MARCHÉ.

Дом Аристота Вусикота
СТОВАРИШТЕ НОВИНА
ПАРИЗУ.

Магазини BON MARCHÉ највећи су, најраспрострањенији и најбоље удешени; у томе су знаменитост Париза.

Част нам је јавити Госпођама, да је већ изишао наш илустрован каталог новина ове сезоне и да ће сваком ко зажели бити послат бесплатно.

Шаљемо исто бесплатно, на захтјев, углед свих наших нових тканина у: Свили, платну, свити, новијех сторова, тисканих тканина, поставе зидова и стофе за намјештај; исто албуме, описе и слике наших модела у: Новије гоалете, плаште, хаљине, одијело, шубе, моде и паките главе, сукње, котуле, лакше огртаче (poignoirs), одијело за ђевојчице и ђетиће, рубље, сређено рубље, капе, умбреле, рукавице, поше, цвијеће и пера, обућу мушку, женску и ђечију, париску робу, париску робу и мобилају, ит.д. и т.д.

Према непрестаном развоју наших посала, наина је спрема за све зимске новине већа но икада, и можемо казати да су користи те их нудимо, у погледу каквоће и цијеноће сваке наше робе, несумњиве.

Наруџбине за Романију, Србију, Бугарску, Црну Гору и Русију, од 25 франака на више (осим постелеког прибора и мобилија), кад се пакти вриједност, шаљемо бесплатно до луке за укрцавање или до пријелазних жељезничких станица на излазу из Немачке и Аустро-Угарске.

Стовариште Bon Marché непрестану расту и никад нијесу сасвим довољни навијек већој навали муштерија. Скоро су отворени нови прираштаји, те чине да је Bon Marché „Јединствено Стовариште на Свијет“. Други прираштаји и граде се и брзо ће се отворити.

Дому Bon Marché начело је да ни по најмању цијену не продаје робе до само од првог избора и врло добре врсте.

Стоваришта Bon Marché немају ни филијама и преставника, ни у Француској, ни у иностранству, те моле да се Госпође чувају трговаца који се служе њиховим именом да произведу смутњу.